

In mei... LEGT DE MEIVIS EEN EI

Nancy Fockede¹ en Jan Breine²

“In mei legt elke vogel een ei.” Het is een bekend spreekwoord. Maar mei is ook de maand waarin meivissen hun eieren komen leggen in de Zeeschelde, zeg maar het stuk Schelde tussen de Nederlandse grens en Merelbeke. Bij vissen noemen we dat paaien. Dat paaien was er decennialang niet meer bij, omdat het water van de Schelde te vervuild was. Maar nu zijn ze terug!

Fint behoort net als elft, haring, sprot en sardien tot de haringachtigen. Finten worden wel groter (tot 60cm) en zijn te herkennen aan hun zwarte schouderplek. In sommige gevallen hebben ze ook 4 tot 10 zwarte stippen op de flank. © VILDA/Rollin Verlinde

VERGETEN VIS

Als mensen het over de meivis hebben, bedoelen ze soms de geep (*Belone belone*): een palingachtige met een scherpe lange snuit en opvallend groene graten. Die trekt in het voorjaar de Schelde op om te jagen en is dan een geliefde soort bij sportvissers. Maar laat het ons hier hebben over de “echte” meivis, de legendarische fint (*Alosa fallax*), een zilverkleurige, grote “bastaardharing”. Tot het begin van de 20ste eeuw trokken ze massaal vanuit zee de Zeeschelde en zijrivieren op, om er in mei met veel kabaal te paaien. Sinds de eeuwwissel is de fint terug. In mei kun je ze – weliswaar met mondjesmaat – terug in de Schelde en de zijrivieren Rupel en Nete spotten.

¹ Vlaams Instituut voor de Zee
² Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek

TOEN DE SCHELDE NOG SPRAK...

Finten zwemmen vanuit zee de rivieren op en paaien eind april-half mei. Van zonsondergang tot een gat in de nacht zwemmen koppeltjes finten elkaar dan in cirkels achterna aan het wateroppervlak. Dat gaat gepaard met heel wat gespat. De vrouwtjes lossen tijdens het zwemmen de eitjes. De mannetjes gaan die vervolgens bevruchten. Het gerucht gaat dat oeverbewoners vroeger ramen en deuren moesten sluiten omdat het kabaal hen wakker hield (“een groot gedruis” ... “te vergelijken met het rumoer van een kudde zwijnen”). Na 1900 sloeg de vervuiling in de Schelde genadeloos toe. Na eeuwen van stelselmatig verlies aan goede paai- en opgroeigronden, en overbevissing, werd het de soort teveel.

HARINGACHTIGE TREKVIS

Fint en de nauw verwante elft (*Alosa alosa*) behoren, net als haring, sprot en sardien, tot de haringachtigen. Ze delen de zilverkleurige, gemakkelijk loslatende schubben. Wel worden ze groter, tot wel 60cm. Finten hebben altijd een zwarte schouderplek en soms ook 4-10 zwarte stippen op de flank. Ze leven in zee. Maar om eieren af te zetten, trekken ze elk jaar naar de zoete bovenloop van de rivier waar ze geboren zijn. Dit gedrag noemen biologen ‘anadroom’, het omgekeerde van ‘katadroom’, d.i. zoetwatervissen die naar zee trekken om zich daar voort te planten, zoals de paling.

BEDREIGD EN BESCHERMD

De fint staat ondertussen op Europese en internationale lijsten van te beschermen soorten. Herstel van het paaihabitat van deze soort dringt zich op: proper – zuurstofrijk – water, geen barrières (stuwen, dammen) op hun trektocht naar de bovenloop van de rivier, diepe geulen met een grovere zand- en grintbodem als paaisubstraat, en ondiepe luwe zones om er als jonge vis in op te groeien. Vlaanderen werkt hier hard aan en verbiedt ondertussen het vissen op de soort. Onderzoek met zenders laat toe om het trekgedrag van fint in de Schelde nog beter te begrijpen.

FINT OF ‘BASTAARDHARING’ ENKEL ARMELUIKOST?

Tot begin de 20ste eeuw vingen beroepsvissers uit Mariekerke en Baasrode nog de optrekkende finten. Niet dat de fint bekend stond als hoogwaardige vis. Het was armeluis kost met veel graten. De Franse keuken daarentegen toont wel waardering voor de ‘Alose’. Daar weet men dat die kleine, lastige graatjes ‘wegsmelten’ door ze te bereiden met een zuur. Het volstaat de vis zeer lang bij lage temperatuur in wijn te stoven (wijsteen-zuur), of de buikholte te vullen met zuring (oxaalzuur), of ze eerst te bakken en daarna op te leggen in azijn (“à l’escabèche”).

LEES MEER

- Video paaiende finten nabij Sint-Amands (©Jan Breine, INBO) – op VLIZ YouTube kanaal
- Video afvissen van visfauna in de Schelde met ankerkuil (©Jan Breine, INBO) op VLIZ YouTube kanaal
- De Grote Rede 47 (2018).
- Mysterieuze vistrek: hoe technologie een tijpje van de sluier licht
- LifeWatch Belgium: <http://lifewatch.be/en/fish-acoustic-receiver-network>